

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3-3

Nr. Wilno, dn. 11 maja 1931 roku. 441.

T r e ś ć n u m e r u :

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dział.Str.

1. "Lietuvos Aidas" o przedłużeniu traktatu z Z.S.S.R.	I.	1.
2. Wywiad u przedstawiciela sowieckiego w Kownie w sprawie przedłużenia traktatu między Litwą a Z.S.S.R.	"	"
3. "Lietuvos Aidas" o majowej sesji Rady L.N.	"	"

K r o n i k a .

4. Dokoła zatargu litewsko-niemieckiego w sprawie wydalenia obywateli niemieckich z Litwy.-	"	2.
5. Protest rządu litewskiego przeciwko podwyżce ceł niemieckich.	"	"
6. Przyjazd nowego posła estońskiego.	"	"

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

7. "Lietuvos Ziniós" o pogłębianiu się kryzysu ekonomicznego wśród rolników litewskich.	II.	"

K r o n i k a .

8. Dokoła eksploatacji siły wodnej Niemna.	"	3.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WENNETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

9. Dokoła wyborów do samorządu.	III.	"
10. Zwalczanie opozycji.	"	"

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

11. Ponowny wybór inż. Wysockiego na stanowisko prezesa zarządu portu kłajpedzkiego.	VII.	"

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW WILEŃSKICH

K r o n i k a .

12. Przyjazd znanej działaczki litewskiej do Wilna.	VIII.	"

-----oooooooo-----

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Aidas" o przedłużeniu traktatu z Z.S.S.R.

"Lietuvos Aidas" Nr.101 z dn.7 maja 1931 r. Streszczenie:

Dobre stosunki Litwy z Z.S.S.R. mają wielkie znaczenie nie tylko dla Litwy, lecz dla sprawy powszechnego pokoju ze szczególnym uwzględnieniem Europy Wschodniej. Jest to szczególnie ważne w chwili obecnej, kiedy pokojowi zagrażają wielkie niebezpieczeństwa.

Polityka zagraniczna Litwy jest zupełnie samodzielna i opiera się na żywotnych interesach kraju. Polityka ta zmierza po linii określonej bez żadnych odchyśleń od 1920 r., zyskując uznanie wszystkich litewskich partij politycznych. Obecny litewski rząd narodowy utrzymuje z Z.S.S.R. dobre stosunki, stworzone przez rządy poprzednie na Litwie.

Wywiad przedstawiciela sowieckiego w Łownie w sprawie przedłużenia traktatu między Litwą a Rosją Sowiecką.

Jak podaje "Siegodnia" Nr.129, przedstawiciel sowiecki w Łownie Karskij przyjął w dn.7-go maja r.b. dziennikarzy litewskich i zagranicznych, udzielając im następującego wywiadu w sprawie przedłużenia traktatu o nieagresji i neutralności pomiędzy Litwą a Z.S.S.R:

Podpisany w 1926 r. traktat litewsko-sowiecki zawiera artykuł, który głosi, że traktat po upływie 5-ciu lat automatycznie się przedłuża. Fakt, że rząd litewski i sowiecki uznał za potrzebne zamianifestować uroczystym aktem przedłużenie wzmiankowanego traktatu świadczy, że stosunki pomiędzy obu państwami oparte na traktatach z 1920 i 1926 r. w dalszym ciągu się rozwijają w duchu przyjaźni. Rząd sowiecki zgodnie z zasadami rewolucji październikowej o prawach wszystkich narodów do samodzielności, pragnie utrzymywać przyjazne stosunki ze wszystkimi państwami.

"Lietuvos Aidas" o majowej sesji Rady L.N.

"Lietuvos Aidas" Nr.100 z dn.6 maja 1931 r.Artykuł p.t.

"Przed 63-cią sesją". Streszczenie:

Na 63 sesji Rady L.N. rozpatrywane będą między innymi sprawy dotyczące bezpośrednio Litwy. W kwestji likwidacji incydentów na linii administracyjnej Litwini nie doszli z Polakami do porozumienia i. Obie strony złożyły odpowiednie raporty Radzie L.N. Ta ostatnia jednak przy najlepszych chęciach nie zdoła bodaj nic realnego tej sprawie uczynić. Rada L.N. zna dobrze historję stosunków polsko-litewskich i rozumie, że nie nadszedł jeszcze czas na inny kierunek w tych stosunkach.

W sprawie skargi niemieckiej związanej z interesami Kłajpedy wytyczna rządu litewskiego pozostaje bez zmiany. Jak zaznaczył w swoim czasie min.Zaunius, skarga ta zasadniczo jest zgodnie z artykułem 17 konwencji kłajpedzkiej zlikwidowana, mimo że oficjalnie skarga w dalszym ciągu istnieje. Na sesji styczniowej Rada L.N. odłożyła sprawę skargi na maj. Obecnie można się więc spodziewać formalnego zakończenia tej sprawy o ile Rada L.N. zastosuje w tym względzie t.zwaną formułę przejściową t.znaczącej przejść nad sprawą skargi do porządku dziennego. Należy pamiętać, że stanowisko delegacji litewskiej jest mocne i Litwini nie potrzebują się obawiać żadnych niespodzianek.

K r o n i k a .

Dokoła zatargu litewsko-niemieckiego w sprawie wydalenia obywateli niemieckich z Litwy. Jak podaje "Memeler Dampfboot" /Nr.106/, dnia 2.V. r.b. litewski Cabinet Ministrów rozważył na swym posiedzeniu szereg kwestyj aktualnych. M.in. przedmiotem obrad była ostatnia nota rządu niemieckiego w sprawie wydalania obywateli niemieckich z Litwy. W swej ostatniej nocie wskazuje rząd niemiecki, iż według art. 33 niemiecko-litewskiej umowy handlowej do kompetencji sądu rozjemczego należy również zadecydowanie, czy kwestje sporne, w tym wypadku wydalenia, dotyczą interpretacji lub stosowania umowy handlowej.

Rząd litewski stoi na stanowisku, iż sąd rozjemczy nie ma tu co do powiedzenia, ponieważ umowa handlowa reguluje kwestje pobytu w Litwie osób, mających zatrudnienie w handlu lub w przemyśle, w ostatnich zaś wypadkach chodzi jedynie o urzędników.

Aczkolwiek ustęp 2 art. umowy handlowej reguluje kwestje osiedlania się obywateli każdej z układających się stron na terytorjum strony przeciwnej, istnieje między Litwą a Niemcami specjalny układ rozjemczy i wyrównawczy, który w swym 1 artykule ustala, iż wszelkie kwestje sporne, jakie powstają między obu państwami i w odpowiednim czasie nie są wyrównywane w drodze dyplomatycznej powinny być rozstrzygane bądź przez Trybunał Międzynarodowy w Hadze, bądź przez specjalny sąd rozjemczy. O ile jakakolwiek z układających się stron odmówiła powołania sądu rozjemczego, może strona przeciwna zgodnie z uchwałami tego układu odwołać się do Sądu Międzynarodowego w Hadze, którego decyzja będzie obowiązująca dla obu stron.

Protest rządu litewskiego przeciwko podwyższeniu ceł niemieckich. Jak podają "Lietuvos Žinios" /Nr.101/, rząd litewski wystosuje protest przeciwko podwyższeniu ceł niemieckich. Według obliczeń podwyższenie ceł niemieckich kosztować będzie Litwę w r.b. ok.11 milj.litów /w r.ub. kosztowała 25 milj.lit./.

Przyjazd nowego posła estońskiego. Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.103/, przybywa do Kowna w dniach najbliższych nowy poseł estoński p.Lepik.

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

"Lietuvos Žinios" o pogłębianiu się kryzysu ekonomicznego wśród rolników litewskich.

"Lietuvos Žinios" /Nr.101/, Art.p.t. "Kryzys ekonomiczny na wsi się powiększa". Streszczenie:

Ze wsi dochodzą wzbudzające obawę wiadomości. Ceny na masło i jaja są śmiesznie niskie. Na bekach rolnicy się zawiedli, na mleku tak samo, hodowla kur się nie opłaca, a zboża nikt nie kupuje. Przed rolnikiem litewskim staje pytanie co będzie dalej? Skoro się notabene przypomin, że importujące sporo produktów litewskich Niemcy podniosły znów przed kilku dniami cła importowe, które będą kosztowały Litwę ok.11 milj.lt. i jeszcze bardziej obniżą ceny na produkty rolne, łatwo zrozumieć, że kryzys ten pogłębi się jeszcze więcej. Nikt przytem nie przychodzi, jak się uskarżają rolnicy, z pomocą. Nie mogą się rolnicy obejść bez kredytów i pożyczek. Pod tym względem znaleźli się oni /np.w Litwie późn./ w bardzo ciężkiej sytuacji. Mnóstwo rolników, zwłaszcza drobnych i średnich nie posiada dokumentów stwierdzających prawa własności do uprawianej ziemi i nie rozporządza środkami, ażeby dokumenty te zdobyć. Bez tego zaś nie mogą rolnicy, uzyskać bardziej dostępnych dla nich pożyczek z Banku Rolnego.

Wyzyskują te okoliczności obszarnicy i więksi rolnicy,

którzy zdobywają w Banku Rolnym większe pożyczki i z kolei wypożyczają je drobnym rolnikom za lichwiarskie procenty. W okolicach Jezioros powstał już specjalny zawód lichwiarski, z którym walka jest niemal niemożliwa.

Sytuacja rolników przedstawia się beznadziejnie.

K r o n i k a .

Dokoła eksploatacji siły wodnej Niemna. Jak podają "Lietuvos Žinios" /Nr.102/, w związku z projektem eksploatacji siły wodnej Niemna /budowa hydroelektrowni/, pewne towarzystwo belgijskie nosi się z zamiarem złożenia oferty na budowę takiej elektrowni z prawem eksploataowania jej w ciągu 50-ciu lat.

Wzajemnie za to Belgowie udzieliliby Litwie pożyczki w wysokości 100 milj.litów.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ.

K r o n i k a .

Dokoła wyborów do samorządu. Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.103/, rozpoczęła się już rejestracja wyborców do samorządu w Kownie. Jednocześnie rozpatrywano projekt rozszerzenia granic m.Kowna. Projekt przewiduje przyłączenie do miasta przedmieść: Pietraszun, Poniemunia wraz z miastem, Fredy, Marwy, Plebaniszek i Górnych Szańc.

Jak podają "Lietuvos Žinios" /Nr.102/, centralny komitet Związku Ludowców postanowił nie brać udziału w wyborach. Takie same stanowisko zajęła "Ukininku Partia". Podobnie ustosunkowują się do wyborów, jak słysząc, socjal-demokraci i chrześcijańscy demokraci.

Dn.7.V. koła rządowe rozważały sprawę zbojkotowania wyborów przez lewicowy odłam opozycji; ich zdaniem, bojkot ten jest jedynie demonstracją polityczną, to też nie należy go brać pod uwagę. W wyborach do samorządu główną rolę powinny odegrywać ugrupowania gospodarcze, nie zaś polityczne

Zwalczanie opozycji. Jak podaje "Rytas" /Nr.101/, proboszcz kościoła Św.Piotra i Pawła w Szawlach ks.Šparas w trybie administracyjnym został ukarany grzywną w wys. 1 tys.litów z prawem zamiany na miesięczny areszt.

Kasjer szawelskiego oddziału Banku Litewskiego K.Dąbrowski został ukarany grzywną w wys.300 lt. z prawem zamiany na miesięczny areszt.

Policja badała ks.Durasewicza prezesa oddziału pawasarininków w Rosieniach w sprawie wydane go dla nich biuletynu.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

Ponowny obiór inż. Wysockiego na stanowisko prezesa zarządu portu Kłajpedzkiego. Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.103/, dn.1.IV r.b. upłynęła kadencja prezesa Zarządu portu kłajpedzkiego inż.Wysockiego. 6.V. na pierwszym posiedzeniu nowego zarządu portu obrano jednogłośnie ponownie inż.Wysockiego.

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW WILENSKICH.

K r o n i k a .

Przyjazd znanej działaczki litewskiej do Wilna. Jak podaje "Vilniaus Rytėjus" /Nr.36/, wkrótce do Wilna przyjedzie wybitna działaczka litewska p.Felicja Bortkiewiczowa, naczelna redaktorka organu ludowców litewskich "Lietuvos Žinios".

W 1918 r. wspólnie z innymi podpisała deklarację niepodległości Litwy. Z Kowna p.Bortkiewiczowa już wyjechała i już jest w drodze do Wilna.-

B 7